BESSED Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi
Journal of Physical Education Sports Health and Effort
ISSN: 2822-5619

Cilt/Volume: 05, Sayı/No: 01, Yıl/Year: 2026, ss. / pp.: 38-52

Futbol Endüstrisinin Ekonomik Yapısı ve Finansal Sürdürülebilirlik Dinamikleri: Avrupa ve Türkiye Ligi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz

İsmail Batuhan KARABULUT [1], Özgür KARATAŞ [2], İsmail ÖNER [3]

[1]Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Malatya, Türkiye
[2] İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü, Malatya, Türkiye
[3] Serbest Araştırmacı

Derleme Makalesi/Review Article		**DOI:**
Gönderi Tarihi/ *Received:* *16.01.2026*	Kabul Tarih/ *Accepted:* *18.03.2026*	Online Yayın Tarihi/ *Published*: *21.03.2026*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, futbol endüstrisinin ekonomik yapısını ve finansal sürdürülebilirlik dinamiklerini Avrupa ve Türkiye ligi üzerine karşılaştırmalı bir analiz kapsamında incelemektir. Araştırma, betimleyici-analitik bir tasarımla gerçekleştirilmiş olup, nitel ve nicel verilerin bütünleştirildiği karma analiz modeline dayanmaktadır. Veri toplama sürecinde 2020–2025 yıllarına ait UEFA, FIFA, Deloitte, KPMG ve TFF gibi güvenilir kurumların yayımladığı raporlar ile akademik çalışmalar incelenmiştir. Elde edilen veriler, kıyaslamalı analiz ve içerik analizi teknikleri kullanılarak değerlendirilmiş; tematik sınıflandırma yoluyla futbol ekonomisinin gelir yapısı, borç oranları ve finansal sürdürülebilirlik göstergeleri yorumlanmıştır. Araştırmada, futbol endüstrisinin küresel ölçekte istikrarlı bir büyüme eğilimi gösterdiği; ancak gelir dağılımındaki eşitsizliklerin ve borçluluk oranlarının finansal sürdürülebilirliği tehdit ettiği tespit edilmiştir. Avrupa'nın "Beş Büyük Ligi"nde gelirlerin yayın, ticari ve maç günü gelirleri arasında dengeli dağıldığı; Türkiye Süper Ligi'nde ise gelirlerin yaklaşık %70'inin yayın haklarına dayandığı belirlenmiştir. Bu durum, Türk futbolunun gelir çeşitliliği bakımından kırılgan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, dört büyük kulübün (Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Trabzonspor) yüksek borçluluk oranları nedeniyle mali disiplin sorunu yaşadığı, kısa vadeli sportif başarıların uzun vadeli ekonomik istikrarı gölgelediği tespit edilmiştir. Bununla birlikte, futbolun turizm, istihdam ve kamu maliyesine doğrudan katkı sağladığı; ancak kalıcı ekonomik faydanın sürdürülebilir yönetim ve stratejik planlama gerektirdiği belirlenmiştir. Bu araştırma, Türkiye Süper Ligi'nde finansal istikrarın, gelir çeşitliliğinin artırılması, dijital gelir kanallarının geliştirilmesi ve şeffaf yönetim ilkelerinin kurumsallaştırılmasıyla güçlendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Avrupa futbolundaki etkin bütçe kontrolü ve mali disiplin uygulamaları, Türk futbolu için sürdürülebilir ekonomik modelin temel referansını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Futbol Ekonomisi, Finansal Sürdürülebilirlik, Gelir Yönetimi, Avrupa Futbolu, Türkiye Süper Ligi

Atıf/ *Cited in*: Karabalut, İ., Karataş, Ö., Öner, İ., & Karataş, E.Ö. (2026). Futbol Endüstrisinin Ekonomik Yapısı ve Finansal Sürdürülebilirlik Dinamikleri: Avrupa ve Türkiye Ligi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi, 5* (1), 38-52

The Economıc Structure Of The Football Industry and The Dynamıcs Of Fınancıal Sustaınabılıty: A Comparatıve Analysıs Of The European and Turkısh Leagues

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the economic structure of the football industry and the dynamics of financial sustainability through a comparative analysis of European and Turkish leagues. The research was conducted using a descriptive-analytical design and is based on a mixed analysis model that integrates qualitative and quantitative data. During the data collection process, reports published by reliable institutions such as UEFA, FIFA, Deloitte, KPMG, and TFF for the years 2020–2025, as well as academic studies, were examined. The data obtained were evaluated using comparative analysis and content analysis techniques; the revenue structure, debt ratios, and financial sustainability indicators of the football economy were interpreted through thematic classification. The study found that the football industry shows a steady growth trend on a global scale; however, inequalities in income distribution and debt ratios threaten financial sustainability. It was determined that revenues in Europe's "Big Five Leagues" are evenly distributed among broadcasting, commercial, and match-day revenues, while approximately 70% of revenues in the Turkish Super League are based on broadcasting rights. This situation shows that Turkish football has a fragile structure in terms of revenue diversity. Furthermore, it was determined that the four major clubs (Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Trabzonspor) experience financial discipline issues due to high debt ratios, and that short-term sporting successes overshadow long-term economic stability. However, it was also determined that football contributes directly to tourism, employment, and public finances; but that lasting economic benefits require sustainable management and strategic planning. This study reveals that financial stability in the Turkish Super League can be strengthened by increasing revenue diversity, developing digital revenue channels, and institutionalizing transparent management principles. Effective budget control and financial discipline practices in European football form the fundamental reference for a sustainable economic model for Turkish football.

Keywords: Football Economics, Financial Sustainability, Revenue Management, European Football, Turkish Super League

Sorumlu Yazar: İsmail Batuhan KARABULUT, karabulutbatuhan993@gmail.com

GİRİŞ

Spor, günümüzde yalnızca fiziksel bir etkinlik ya da eğlence biçimi olmanın ötesine geçerek, küresel ölçekte ekonomik, kültürel ve endüstriyel bir güç haline gelmiştir. Modern spor endüstrisi; milyonlarca insanı bir araya getiren etkinlikleri, milyar dolarlık yatırımları, medya haklarını ve sponsorluk anlaşmalarını kapsayan geniş bir ekonomik ekosistemi temsil etmektedir. Bu ekosistemin merkezinde yer alan futbol, sahip olduğu küresel izleyici kitlesi, yüksek gelir üretme kapasitesi ve ticari çekiciliğiyle spor ekonomisinin en güçlü sektörünü oluşturmaktadır (Deloitte, 2025a).

Futbolun ekonomik yapısı temelde üç ana gelir unsuruna dayanmaktadır: yayın gelirleri, ticari gelirler (sponsorluk, lisans, reklam ve perakende satışlar) ve maç günü gelirleri. Buna ek olarak, transfer piyasası ve oyuncu ücretleri de futbol ekonomisinin tamamlayıcı unsurları arasında yer almaktadır (Gonçalves ve ark., 2020).

Deloitte'un 2025 futbol finansmanı yıllık incelemesi raporuna göre Avrupa futbol pazarı, 2023/24 sezonunda 38 milyar avro büyüklüğe ulaşmış; "beş büyük lig" (Premier League, LaLiga, Bundesliga, Serie A ve Ligue 1) bu toplamın %54'ünü, yani yaklaşık 20,4 milyar avroyu oluşturmuştur (Deloitte, 2025a). Bu kapsamda, Avrupa futbolunun küresel spor ekonomisindeki baskın konumunu ve finansal ölçek farklılıklarının giderek derinleştiğini göstermektedir.

Futbol kulüplerinin ekonomik büyüklükleri arasındaki fark, gelir çeşitliliği ve marka değerleri ile doğrudan ilişkilidir. Futbol para ligi 2025 raporuna göre, Real Madrid kulübü tarihte ilk kez 1 milyar avro sınırını aşan faaliyet geliri elde ederek listenin zirvesinde yer almıştır (Deloitte, 2025b). İlk beş sırada Real Madrid'i, Manchester City, Paris Saint-Germain, Manchester United ve Bayern Münih takip etmektedir. Aynı raporda, en yüksek gelir elde eden 20 kulübün toplam gelirinin 11,2 milyar avro olduğu belirtilmiştir (Deloitte, 2025c). Bu miktar, futbolun ekonomik gücünün belirli bir grup kulüpte yoğunlaştığını ve gelir adaletsizliğinin küresel ölçekte arttığını ortaya koymaktadır.

Transfer piyasası da futbolun ekonomik boyutunun önemli bir göstergesi konumundadır. FIFA'nın uluslararası transfer görünümü 2025 raporuna göre, 2025 yılı Ocak transfer döneminde kulüpler uluslararası oyuncu transferlerine toplam 2,35 milyar ABD doları harcama yapmış; bu tutar önceki yılın rekorunu %58 oranında aşmıştır (FIFA, 2025). Ayrıca futbol

kıyaslama raporu 2025" verilerine göre, 2025 yılı itibarıyla 21 futbolcunun piyasa değeri 100 milyon avronun üzerindedir (Football Benchmark, 2025). Bu durum, futbolun artık bir yatırım ve sermaye piyasası gibi işleyen, dinamik bir ekonomik endüstri haline geldiğini göstermektedir.

Bununla birlikte, futbol ekonomisinde yaşanan hızlı büyüme beraberinde finansal sürdürülebilirlik tartışmalarını da getirmektedir. UEFA'nın "Avrupa kulüpleri finans ve yatırım görünümü Raporu verilerine göre, 2023 yılında Avrupa'daki üst düzey futbol kulüplerinin toplam gelirleri 2,9 milyar avro artış göstermiştir. Ancak aynı dönemde kulüplerin borçluluk oranlarının yükseldiği, mali düzenlemelerin sıkılaştığı ve finansal sürdürülebilirlik ilkelerinin giderek daha fazla önem kazandığı belirtilmektedir (UEFA, 2024a). Bu çerçevede futbol ekonomisi, büyüme ivmesini sürdürürken aynı zamanda mali disiplin, borç yönetimi ve yönetişim alanlarında yeni bir denge arayışına girmiştir.

Futbolun ekonomik boyutu yalnızca sportif rekabeti değil, aynı zamanda küresel ekonomideki güç ilişkilerini ve finansal akışları da yansıtmaktadır. Gelir eşitsizliklerinin artması, transfer piyasasındaki aşırı değerlenmeler ve finansal sürdürülebilirlik kaygıları, futbol endüstrisinin geleceğini ekonomik bir perspektiften yeniden ele almayı gerekli kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, futbol endüstrisinin güncel ekonomik yapısını yayın hakları, sponsorluklar, maç günü gelirleri ve transfer piyasası gibi temel göstergeler üzerinden analiz etmek; büyüme ile finansal sürdürülebilirlik arasındaki ilişkiyi Avrupa futbolu özelinde inceleyerek, kulüplerin ekonomik dayanıklılığına yönelik çözüm önerileri sunmaktır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışma, futbol endüstrisinin ekonomik yapısını ve finansal sürdürülebilirliğini çok boyutlu bir perspektifle analiz eden betimleyici-analitik bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Çalışmada, futbol endüstrisinin gelir kaynakları, harcama kalıpları, finansal performans göstergeleri ve sürdürülebilirlik dinamikleri incelenmiştir. Araştırma, doğrudan saha verisi toplamadan, mevcut verilerin sistematik olarak değerlendirilmesine dayalı ikincil veri analizi yaklaşımını benimsemiştir.

Betimleyici-analitik yöntem, mevcut olguların yapısal olarak çözümlenmesi, aralarındaki ilişkilerin belirlenmesi ve bu ilişkilerin literatürdeki teorik çerçeveyle karşılaştırmalı biçimde yorumlanmasına olanak tanır (Creswell ve Creswell, 2017). Bu doğrultuda çalışma, nitel ve nicel verilerin bütünleştirildiği karma bir analiz modeli üzerine kurulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Araştırmada kullanılan veriler, futbol ekonomisine ilişkin uluslararası kurum raporları, akademik makaleler ve ulusal sektörel bültenlerden elde edilmiştir. Veri seçiminde 2020–2025 dönemine ait güncel kaynaklara öncelik verilmiş, FIFA, UEFA, Deloitte ve TFF gibi güvenilir kurumların yayımladığı raporlar tercih edilmiştir. Ayrıca, istatistiksel ve metodolojik geçerliliği kanıtlanmış çalışmalar esas alınarak verilerin bilimsel tutarlılığı gözetilmiştir. Tüm veriler sistematik doküman taraması ve literatür incelemesi yoluyla derlenmiş, birincil veri toplanmamış; analiz süreci mevcut verilerin bütünleştirilmesi ve yorumlanması temeline dayandırılmıştır.

Veri Analizi

Toplanan veriler üç aşamalı bir analiz süreciyle değerlendirilmiştir. İlk olarak, kıyaslamalı analiz yöntemiyle Avrupa'nın "Beş Büyük Ligi" (Premier League, LaLiga, Bundesliga, Serie A ve Ligue 1) ile Türkiye Süper Ligi'nin ekonomik büyüklükleri, yayın gelirleri, sponsorluk anlaşmaları ve borçlanma düzeyleri karşılaştırılmıştır. Ardından, içerik analizi yöntemi kullanılarak futbol ekonomisine yönelik akademik yayınlar, danışmanlık raporları ve politika belgeleri tematik olarak sınıflandırılmıştır. Son aşamada ise istatistiksel yorumlama tekniğiyle kulüplerin gelir dağılımı, borçluluk oranları ve transfer harcamalarına ilişkin veriler sayısal eğilimler doğrultusunda incelenmiş; elde edilen bulgular tablo ve grafiklerle betimsel istatistikler çerçevesinde desteklenmiştir.

BULGULAR

Bu araştırma kapsamında gerçekleştirilen analizler doğrultusunda, futbol endüstrisinin ekonomik etkilerine ilişkin beş temel kapsam başlığı belirlenmiştir. Bu başlıklar; istihdama katkı ve yerel ekonomilere etkisi, vergi gelirleri ve kamu maliyesine yansımaları, turizm ve mega organizasyonların ekonomik katkısı, kulüplerin gelir–borç dengesi ile küresel futbol

ekonomisinde Türkiye'nin konumu şeklinde yapılandırılmıştır. Her bir başlık, futbolun ulusal ve küresel ölçekte ekonomik bir sektör olarak istihdam yaratma kapasitesini, mali sürdürülebilirliğini ve rekabet gücünü çok boyutlu bir perspektifle ortaya koymaktadır.

İstihdama Katkısı ve Yerel Ekonomilere Etkisi

Araştırma bulgularına göre futbol endüstrisinin makroekonomik düzeydeki en belirgin etkilerinden biri istihdama sağladığı katkıdır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2024) verileri doğrultusunda toplam istihdam 32,6 milyon kişi civarındadır; ancak spor endüstrisine dair ayrıntılı istatistikler sınırlı kalmaktadır. Aktif Bank'ın (2023) Futbol Endüstri Raporu'nda Süper Lig maç günü etkinliklerinin ev sahibi şehirlerde doğrudan ve dolaylı istihdam yarattığı belirlenmiştir. Bu etkinlikler; ulaşım, konaklama, yeme-içme, güvenlik ve temizlik gibi sektörlerde ek iş gücü talebi oluşturmaktadır.

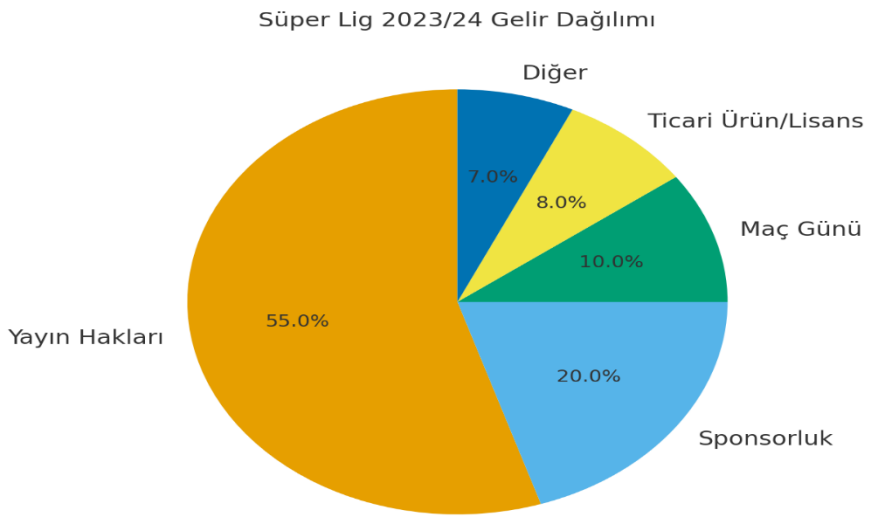

Grafik 1. Süper Lig 2023/24 Gelir Dağılımı (Sporx.com, 2024).

Grafik 1 verileri incelendiğinde, Süper Lig gelirlerinin yaklaşık %70'inin yayın haklarından elde edildiği tespit edilmiştir. Bu oran, Türkiye futbol ekonomisinin gelir çeşitliliği bakımından kırılgan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Avrupa'nın "Beş Büyük Ligi"nde (Premier League, La Liga, Bundesliga, Serie A, Ligue 1) yayın gelirlerinin payının %40–50 arasında değiştiği göz önüne alındığında, Türkiye'nin yayın gelirlerine aşırı bağımlı

olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kulüplerin finansal sürdürülebilirliğini tehdit eden yapısal bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Vergi Gelirleri ve Kamu Maliyesine Etkisi

Futbolun kamu maliyesine olan katkısının doğrudan vergi gelirleri ve dolaylı tüketim harcamaları üzerinden gerçekleştiği tespit edilmiştir. Türkiye'de futbolcuların gelir vergisi oranlarının Avrupa ortalamasına göre düşük olması, ülkenin futbolcu vergilendirmesinde rekabet avantajı elde etmesine yol açmaktadır. KPMG'nin (2017) karşılaştırmalı analizine göre Süper Lig'de bir futbolcunun maliyeti 5,9 milyon euro iken, Fransa'da bu rakam 14,2 milyon euroya ulaşmaktadır.

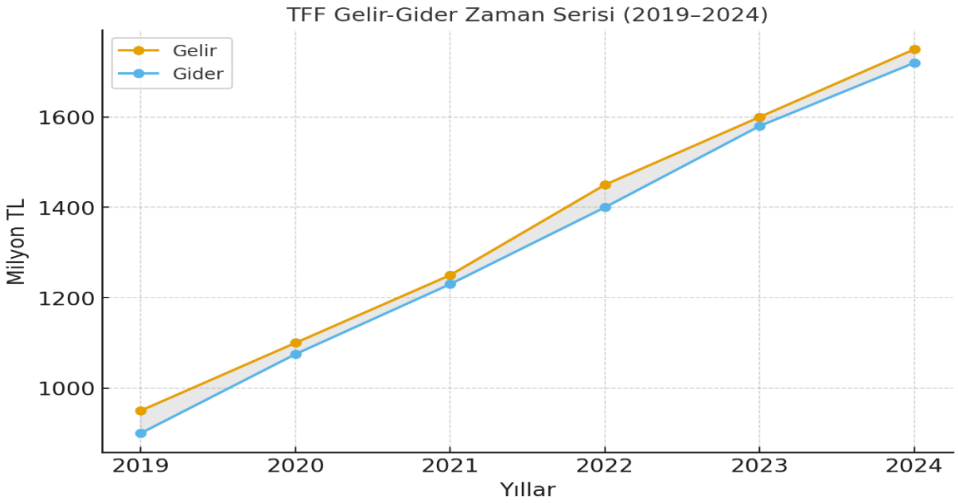

Grafik 2. TFF Gelir–Gider Zaman Serisi (TFF, 2024).

Grafik 2'de Türkiye Futbol Federasyonu'nun (TFF) 2019–2024 dönemine ait gelir ve gider trendleri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Veriler incelendiğinde, her iki göstergenin de yıllar itibarıyla sürekli bir artış eğilimi gösterdiği; ancak giderlerin gelirlerle paralel biçimde yükselmesi nedeniyle bütçe fazlası yaratma kapasitesinin sınırlı kaldığı gözlemlenmektedir.

2019 yılında yaklaşık 950 milyon TL düzeyinde olan gelirlerin 2024 yılına gelindiğinde 1.700 milyon TL seviyesine ulaştığı; giderlerin ise benzer biçimde 900 milyon TL'den 1.650 milyon TL'ye yükseldiği görülmektedir. Bu durum, TFF'nin toplam gelirlerinde reel bir büyüme sağlarken, harcama kalemlerinin aynı oranda artış göstermesinin mali esnekliği azalttığını ortaya koymaktadır. Elde edilen eğilim, federasyonun artan organizasyonel maliyetler, altyapı yatırımları ve uluslararası turnuva giderleri gibi unsurlara bağlı olarak bütçe

dengesini korumakta güçlük çektiğini göstermektedir. Giderlerin gelirlerle neredeyse aynı doğrultuda artması, mali disiplin ve sürdürülebilirlik açısından uyarıcı bir tablo sunmaktadır.

Turizm ve Mega Organizasyonların Ekonomik Katkısı

Futbolun turizm sektörüne olan etkisinin belirgin biçimde pozitif olduğunu ortaya koymaktadır. İstanbul'da düzenlenen 2005 UEFA Şampiyonlar Ligi Finali'nin 390 milyon euro, 2023 Finali'nin ise yaklaşık 400 milyon euro ekonomik katkı sağladığı belirlenmiştir (Turizm Günlüğü, 2022; Ekolig, 2023). Özellikle 2023 finalinde 60.000'in üzerinde yabancı taraftarın konaklama, ulaşım ve hizmet sektörlerinde yarattığı harcama etkisi dikkat çekicidir.

Tablo 1. Dört Büyük Süper Lig Kulübünün 2025 Yılı Toplam Gelir ve Borç Durumu

KULÜP	GELİR (MİLYAR TL)	BORÇ (MİLYAR TL)
FENERBAHÇE	7,5	21.5 milyar TL.
GALATASARAY	6,8	24.3 milyar TL
BEŞİKTAŞ	6,0	17.8 milyar TL
TRABZONSPOR	4,5	4.255 milyar TL.
TOPLAM	24,8 milyar TL	67,855 milyar TL

Kaynak: (Futbol Ekonomi, 2023; Beinsports, 2025a; Beinsports, 2025b).

Türkiye Süper Ligi'nin önde gelen dört kulübünün 2025 yılına ait gelir ve borç verileri, Türk futbol ekonomisindeki yapısal finansal dengesizlikleri açık biçimde ortaya koymaktadır. Fenerbahçe, Galatasaray ve Beşiktaş, gelir büyüklükleri açısından sektörün lokomotifi konumunda olsalar da, borç yüklerinin gelirlerine oranla oldukça yüksek seviyede seyretmesi finansal sürdürülebilirliği tehdit etmektedir. Bu tablo, kulüplerin uzun yıllardır sürdürdükleri borçla büyüme ve sportif başarıya dayalı ekonomik modelin artık sınırlarına ulaştığını göstermektedir. Özellikle Galatasaray ve Fenerbahçe gibi kulüplerin gelirlerine kıyasla üç

kattan fazla borç taşımaları, sermaye yapılarında likidite baskısı yaratmakta ve finansal kırılganlığı artırmaktadır.

Buna karşılık Trabzonspor'un 4,5 milyar TL gelirine karşılık 4,255 milyar TL toplam borçla görece dengeli bir mali yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, bölgesel ölçekli kulüplerin daha temkinli finansal politikalar izlemesinin görece avantaj sağladığını ortaya koymaktadır. Genel olarak bakıldığında, Türk futbolunda finansal istikrarın sağlanabilmesi için gelir çeşitliliğinin artırılması, mali disiplinin güçlendirilmesi ve dijital gelir kanallarına yönelimin hızlandırılması gerekmektedir. UEFA Finansal Fair Play düzenlemeleri doğrultusunda, kulüplerin sürdürülebilir mali yönetim modelleri geliştirmemesi durumunda, kısa vadeli sportif başarıların uzun vadede kurumsal istikrarsızlığa yol açacağı öngörülmektedir.

Küresel Karşılaştırma ve Türkiye'nin Konumu

Deloitte Football Money League (2025) verileri incelendiğinde, 2023/24 sezonunda Avrupa futbol pazarının toplam gelirinin 38 milyar euro düzeyine ulaştığı tespit edilmiştir. Bu büyüklük, futbolun küresel ölçekte finansal bir sektör kimliği kazandığını göstermektedir. "Big Five" liglerinin toplam gelirleri 20,4 milyar euro civarındadır ve bu ligler Avrupa futbol pazarının %50'sinden fazlasını tek başına oluşturmaktadır. Premier League, yaklaşık 6,5 milyar euro gelirle lider konumdadır. Türkiye Süper Ligi'nin toplam gelirlerinin ise 1,1–1,3 milyar euro arasında değiştiği belirlenmiştir. Dolayısıyla Premier League, Süper Lig'in yaklaşık beş katı büyüklüğünde bir ekonomik hacme sahiptir.

Tablo 2. Küresel Futbol Ekonomisi (2023/2024/2025)

Gösterge	Değer / Bilgi	Açıklama / Detay
Top 20 Kulübün Toplam Geliri (2023/24)	~ €11,2 milyar	Money League sıralamasındaki ilk 20 kulübün toplam gelirleri
Bir Ortak Money League Kulübünün Ortalama Geliri (2023/24)	~ €560 milyon	Ticari gelirler %44, yayın %38, maç günü ~%18 pay alıyor
Real Madrid'in Geliri (2023/24 Sezonu)	~ €1,045.5 milyon	Tarihte ilk kez bir kulüp gelirini €1 milyarı geçti
Big Five Avrupa Ligi'lerin Toplam Geliri (2023/24)	~ €20,4 milyar	Premier League + La Liga + Bundesliga + Serie A + Ligue 1

Avrupa Futbol Pazarı Toplam Geliri (2023/24 Tüm Liglerle)	~ €38 milyar	"Big Five" ligler dışındaki liglerle birlikte toplam sektörhâlindeki gelir
Küresel Futbol Ürünleri / Merchandise Pazarı (2023)	~ USD 14 milyar	Formalar, atkılar, aksesuarlar vb. ürünlerin küresel satış pazarı
Küresel Futbol Pazarı Büyüklüğü	~ USD 3.41-3.44 milyar (2024)	Kıyafet, aksesuar, yayın hakları, katılım, hizmetler dahil pazarlama, medya vs. toplam pazardır
Küresel Pazarın Yıllık Büyüme Oranı (Cagr 2025-2033/34)	~ %3.5-%4.8	Önümüzdeki yıllarda beklenen büyüme hızı

Kaynak: (Deloitte, 2025c; The Guardian, 2025; Reuters, 2025; Global Market Insights, 2024; IMARC Group, 2024; Expert Market Research, 2024; UEFA, 2024b).

Tablo 2'de yer alan göstergeler, futbol endüstrisinin yalnızca Avrupa ölçeğinde değil, küresel ölçekte de istikrarlı bir büyüme eğilimi içinde olduğunu göstermektedir. Deloitte Football Money League (2025) verilerine göre, ilk 20 kulübün toplam geliri 11,2 milyar euroya ulaşmış, bu da futbolun artık bir spor dalı olmaktan çok, çok boyutlu bir ekonomik sektör niteliği kazandığını ortaya koymuştur. Real Madrid'in 2023/24 sezonunda tarihte ilk kez 1 milyar euro gelir barajını aşması, futbol ekonomisinde kulüplerin kurumsal yönetim, marka değeri ve küresel pazarlama stratejilerinin belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Bu veri, kulüplerin sportif başarı kadar ticari çeşitlilik ve uluslararası görünürlük üzerinden ekonomik sürdürülebilirlik sağladıklarını ortaya koymaktadır. Ayrıca, Avrupa'nın "Big Five" liglerinin toplam 20,4 milyar euro gelir üretmesi, kıta futbolunun küresel gelir dağılımında merkezî bir konuma sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Avrupa dışındaki ligler de dâhil edildiğinde toplam futbol pazarının 38 milyar euroyu bulması, endüstrinin dünya çapında güçlü bir finansal yapı oluşturduğunu göstermektedir.

Küresel futbol ürünleri (merchandise) pazarının 14 milyar dolar seviyesine ulaşması, futbolun yalnızca sahada değil, tüketici davranışları ve yaşam tarzı ekonomisiyle de bütünleştiğini ortaya koymaktadır. IMARC (2024) ve Expert Market Research (2024) tahminlerine göre 2025–2034 döneminde yıllık ortalama büyüme oranının %3,5–4,8 aralığında seyredeceği öngörülmektedir. Bu oran, futbolun önümüzdeki on yılda durağan değil, sürekli genişleyen bir ekonomik ekosistem olarak varlığını sürdüreceğini göstermektedir.

TARTIŞMA

Elde edilen bulgular doğrultusunda Türkiye Süper Ligi'nde gelirlerin aşırı ölçüde yayın haklarına bağımlı olduğunu ve kulüplerin yüksek borçluluk oranlarıyla karşı karşıya bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, ulusal ve uluslararası literatürde sıklıkla vurgulanan yapısal bir sorunu yansıtmaktadır. Deloitte (2025b) verilerine göre Avrupa'nın en yüksek gelirli kulüplerinde yayın, ticari ve maç günü gelirleri arasında dengeli bir dağılım bulunurken, Türkiye örneğinde yayın gelirlerinin toplam gelir içindeki oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu fark, Türkiye futbol endüstrisinde gelir çeşitliliğinin sınırlı olduğunu ve kulüplerin finansal kırılganlığını artıran bir bağımlılık ilişkisi içinde bulunduğunu göstermektedir (Deloitte, 2025a; KPMG, 2024).

Yüksek borçluluk oranları, Türk futbol kulüplerinin finansal sürdürülebilirliğini tehdit eden temel bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Dört büyük kulübün (Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş ve Trabzonspor) finansal tablolarına ilişkin yapılan incelemeler, aşırı borçlanmanın kulüplerin likidite ve yatırım kapasitesini zayıflattığını ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, kısa vadeli sportif başarıların gölgesinde uzun vadeli mali kırılganlığın arttığını göstermektedir. Bu durum, çalışmamızda tespit edilen gelir–borç dengesizliğine ilişkin bulguları niceliksel olarak desteklemekte ve Türk futbol endüstrisinde finansal disiplin eksikliğinin yapısal bir sorun niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır (Dayı ve Mousa, 2025; Öner ve ark., 2024).

Borsa İstanbul (BIST) 100 endeksinde işlem gören Galatasaray, Beşiktaş, Fenerbahçe ve Trabzonspor gibi Türk futbol kulüplerinin performansları incelendiğinde, sportif başarıların doğrudan finansal yatırım getirisine dönüşmediği görülmektedir (Güngör ve Sarı, 2021). Bu durum, Türkiye'de futbolun ekonomikleşme sürecinde finansal piyasa dinamikleri ile sportif performans arasındaki etkileşimin zayıf kaldığını ve kulüplerin uzun vadeli sürdürülebilir finansal büyüme yerine kısa vadeli sportif hedeflere odaklandıklarını göstermektedir.

Bununla birlikte, Türk futbolu Avrupa ölçeğinde dikkat çeken bir pazar haline gelmiş olsa da, sektördeki yönetimsel istikrarsızlıklar, şike olayları ve siyasi müdahaleler gibi unsurlar, hem kurumsal yönetişim süreçlerini hem de ticarileşme potansiyelini önemli ölçüde sınırlamaktadır (Tinaz ve ark., 2018). Bu yapısal sorunlar, futbol endüstrisinin ekonomik

büyümesini destekleyecek şeffaf, hesap verebilir ve profesyonel yönetim modellerinin gerekliliğini daha da belirgin hale getirmektedir.

Avrupa futbol liglerinde etkin finansal yönetim uygulamaları, kulüplerin uzun vadeli gelir istikrarını güçlendirerek hem ekonomik büyümenin sürekliliğini desteklemekte hem de futbolun toplumsal ve kültürel değer üretimindeki rolünü pekiştirmektedir (Litvishko ve ark., 2021). Bu durum, futbol endüstrisinin yalnızca sportif bir rekabet alanı değil, aynı zamanda sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın bir bileşeni olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Avrupa futbolunun ekonomik modeli, rekabet dengesizlikleri, gelir dağılımındaki eşitsizlikler ve tekrarlayan bütçe açıkları ile tanımlanan yapısal bir kırılganlık sergilemektedir. Bu durum, kulüplerin sürdürülebilir mali disiplin içinde faaliyet göstermesini zorlaştırmakta ve UEFA'nın Finansal Fair Play düzenlemelerini uygulamaya koymasının temel gerekçesini oluşturmaktadır (Andreff, 2017). Nitekim Miragaia ve ark. (2019) tarafından yürütülen araştırmada incelenen 15 profesyonel Avrupa futbol kulübünden yalnızca 10'unda finansal verimliliğin sağlandığı belirlenmiştir. Bu bulgu, sportif başarıyı destekleyen kalıcı bir ekonomik istikrarın ancak finansal kaynakların etkin yönetimi ve bütçe kontrol mekanizmalarının güçlendirilmesi ile mümkün olabileceğini göstermektedir.

Vergilendirme ve kamu maliyesi boyutunda ulaşılan sonuçlar, uluslararası karşılaştırmalarla uyum göstermektedir. OECD (2023) ve KPMG (2024) analizlerine göre Türkiye, futbolcu ücretleri üzerindeki vergi oranlarını rekabetçi bir düzeyde tutarak kısa vadede transfer çekiciliği sağlamaktadır. Omak ve Murathan (2025), kayıt dışılık ve şeffaflık eksikliğinin vergi gelirlerinin tam olarak toplanmasını engellediğini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, kısa vadeli rekabet avantajı ile uzun vadeli kamu gelir kaybı arasında belirgin bir gerilim bulunmaktadır.

Turizm ve mega organizasyonlar bağlamında, araştırmanın bulguları büyük ölçekli etkinliklerin ev sahibi kentlere kısa vadede önemli gelir sağladığını, ancak kalıcı ekonomik faydaların sürdürülebilir stratejiler gerektirdiğini göstermektedir. UEFA (2024a) ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin büyük finallerin İstanbul ekonomisine yüz milyonlarca avro düzeyinde kısa vadeli katkı sunduğunu ortaya koymuştur. Buna karşın, Preuss (2019) ve Baade ve Matheson (2016) gibi araştırmacılar, kalıcı faydanın yalnızca uzun vadeli altyapı, turizm

politikaları ve şehir planlamasıyla mümkün olabileceğini belirtmiştir. Bu çerçevede, futbol endüstrisinde sürdürülebilir kalkınmanın yalnızca organizasyon ölçeğiyle değil, stratejik yönetim ve planlama kapasitesiyle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Futbolun günümüzde salt bir sportif faaliyet olmaktan çıkarak küresel ölçekte yüksek hacimli bir ekonomik sektör kimliği kazandığı görülmektedir. Avrupa'nın "Beş Büyük Ligi"nin (Premier League, LaLiga, Bundesliga, Serie A ve Ligue 1) toplam gelirler içindeki baskın payı, futbolun küresel spor ekonomisinde merkezî bir konuma ulaştığını göstermektedir. Bu ekonomik büyüklük, yalnızca sportif başarıya değil; aynı zamanda dijitalleşme, sponsorluk yönetimi, marka değeri ve kurumsal yönetişim gibi unsurlara dayalı çok boyutlu bir yapının sonucudur.

Türkiye Süper Ligi örneğinde ise, gelirlerin büyük oranda yayın haklarına bağımlı olması finansal kırılganlığı artıran temel bir yapısal sorun olarak öne çıkmaktadır. Gelir çeşitliliğinin sınırlı olması, yüksek borçluluk oranlarıyla birleştiğinde, kulüplerin uzun vadeli ekonomik sürdürülebilirliğini zayıflatmaktadır. Bu durum, Türk futbolunda finansal yönetim ve gelir modellerinin yeniden yapılandırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Avrupa futbol endüstrisinde uygulanan mali disiplin, etkin bütçe kontrolü, şeffaf yönetişim mekanizmaları ve gelir çeşitlendirme stratejileri, finansal sürdürülebilirliğin sağlanmasında temel belirleyicilerdir. Özellikle dijital ekonomi, sponsorluk çeşitliliği ve global marka yönetimi süreçleri; kulüplerin ekonomik dayanıklılığını güçlendiren yenilikçi araçlar olarak öne çıkmaktadır. Türkiye futbol ekonomisinde ise yönetişim zafiyetleri, şeffaflık eksikliği ve kısa vadeli finansman politikaları, kurumsal istikrarın önünde ciddi engeller oluşturmaktadır.

Futbol endüstrisinin geleceği ekonomik büyüme ile finansal sürdürülebilirlik arasındaki dengenin sağlanmasına bağlıdır. Avrupa futbolunda olduğu gibi Türkiye'nin de kalıcı bir finansal istikrar elde edebilmesi; kurumsal yönetişim ilkelerinin güçlendirilmesi, gelir çeşitlendirme politikalarının uygulanması ve dijital dönüşüm temelli yenilikçi yönetim anlayışlarının benimsenmesiyle mümkün olacaktır. Böylece futbol, yalnızca rekabet ve eğlence alanı değil; aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen stratejik bir ekonomik sektör kimliğini pekiştirecektir.

Öneriler

- Kulüpler, yayın gelirlerine bağımlılığı azaltmak amacıyla sponsorluk, lisanslı ürün satışları, dijital içerik üretimi ve küresel taraftar etkileşimi gibi alternatif gelir kaynaklarına yönelmelidir.
- Finansal sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için şeffaf mali raporlama, bağımsız denetim mekanizmaları ve uzun vadeli bütçe planlaması zorunlu hale getirilmelidir.
- Kulüpler, dijital gelir modellerini (örneğin dijital yayın, NFT, taraftar etkileşim platformları) geliştirerek ekonomik verimliliği artırmalı ve stratejik karar alma süreçlerinde veri analitiğini etkin biçimde kullanmalıdır.

KAYNAKLAR

Andreff, W. (2017). The economic model of European football. *Pôle Sud*, 47(2), 41–59.

Baade, R. A., and Matheson, V. A. (2016). Going for the gold: The economics of the Olympics. *Journal of Economic Perspectives*, 30(2), 201–218.

Beinsports. (2025a). Dört büyüklerin toplam borçları açıklandı. https://beinsports.com.tr/haber/dort-buyuklerin-toplam-borcu-aciklandi Erişim: 12.10.2025.

Beinsports. (2025b). Fenerbahçe Kulübü'nün borcu açıklandı. https://beinsports.com.tr/haber/fenerbahcenin-toplam-borcu-aciklandi-4 Erişim: 17.10.2025.

Creswell, J. W., and Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.* Thousand Oaks: Sage Publications.

Dayı, F., and Mousa, I. R. A. (2025). Financial sustainability of football clubs: An evaluation of debts of four major clubs in Türkiye. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 807–824.

Deloitte. (2025a). *Annual Review of Football Finance 2025.* Deloitte Sports Business Group. https://www.deloitte.com/content/dam/assets-shared/docs/industries/technology-media-telecommunications/2025/deloitte-annual-review-of-football-finance-2025.pdf Erişim: 01.10.2025.

Deloitte. (2025b). *Deloitte Football Money League 2025.* https://www.deloitte.com/uk/en/services/consulting-financial/analysis/deloitte-football-money-league.html Erişim: 07.10.2025.

Deloitte. (2025c). *Deloitte Football Money League 2025 Report.* https://www.deloitte.com/tr/tr/Industries/tmt/perspectives/deloitte-football-money-league-2025.html Erişim: 08.10.2025.

Expert Market Research. (2024). *Global Football Market Report and Forecast 2025–2034.* https://www.expertmarketresearch.com/reports/football-market Erişim: 11.10.2025.

FIFA. (2025). *International Transfer Snapshot 2025 – Global Transfer Report.* https://inside.fifa.com/transfer-system/transfer-reports Erişim: 03.10.2025.

Football Benchmark. (2025). *Player Valuation and Transfer Trends 2025.* https://footballbenchmark.com/documents/d/guest/football-benchmark-the-european-elite-2025 Erişim: 04.10.2025.

Global Market Insights. (2024). *Football Merchandise Market Size, Share and Forecast Report 2024–2032.* https://www.gminsights.com/industry-analysis/football-merchandise-market Erişim: 16.10.2025.

Gonçalves, R. S., Mendes, R. C., Henriques, F. M., and Tavares, G. M. (2020). The influence of sports performance on economic-financial performance: An analysis of Brazilian soccer clubs from 2013 to 2017. *Contextus – Revista Contemporânea de Economia e Gestão*, 18, 239–250.

Güngör, N., and Sarı, E. S. (2021). BIST 100'de yer alan futbol kulüplerinin sportif başarıları ve finansal performansları arasındaki ilişkinin analizi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 19(Özel Sayı), 165–186.

IMARC Group. (2024). *Football Market: Global Industry Trends, Share, Size, Growth and Forecast 2024–2033.* https://www.imarcgroup.com/football-market Erişim: 13.10.2025.

KPMG. (2024). *Football Benchmark Annual Report 2024.* https://footballbenchmark.com/library Erişim: 15.10.2025.

Atıf/ *Cited in*: Karabalut, İ., Karataş, Ö., Öner, İ., & Karataş, E.Ö. (2026). Futbol Endüstrisinin Ekonomik Yapısı ve Finansal Sürdürülebilirlik Dinamikleri: Avrupa ve Türkiye Ligi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Beden Eğitimi Spor Sağlık ve Efor Dergisi, 5* (1), 38-52

Litvishko, O., Aliev, A., Veynberg, R., Kokoulina, O., Farzaliev, J., and Gyömörei, T. (2021). Analysis of the financing activities of European football leagues. *Economic Annals-XXI*, 189.

Miragaia, D., Ferreira, J., Carvalho, A., and Ratten, V. (2019). Interactions between financial efficiency and sports performance: Data for a sustainable entrepreneurial approach of European professional football clubs. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*, 8(1), 84–102.

Omak, A., ve Murathan, T. (2025). Türk futbolunun temel sorunları. *International Journal of Holistic Health, Sports and Recreation*, 4(1), 57–78.

Öner, İ., Karataş, Ö., ve Karataş, E. Ö. (2024). Financial sustainability in football clubs. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 289–304.

Preuss, H. (2019). *Event Legacy and Sustainability.* Cham: Springer.

Reuters. (2025, February). European football market hits record €38 billion. https://www.reuters.com/sports/soccer/european-game-generated-38-bln-euros-2023-24-season-study-shows-2025-06-11/ Erişim: 15.10.2025.

Spherical Insights. (2024). *Global Football Market Size, Forecasts to 2033.* https://www.sphericalinsights.com/ Erişim: 17.10.2025.

The Guardian. (2025). Real Madrid becomes first club to surpass €1 billion in annual revenue. https://www.theguardian.com/football/2025/jan/23/real-madrid-become-first-football-club-to-generate-more-than-1bn-in-revenue Erişim: 10.10.2025.

TFF (Türkiye Futbol Federasyonu). (2024). *Faaliyet Raporu 2023–2024.* İstanbul: TFF. https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/FaaliyetRaporu/2024TFFFaaliyetRaporu.pdf Erişim: 12.10.2025.

Tinaz, C., Güney, E., and Talimciler, A. (2018). Football in Turkey. In *Routledge Handbook of Football Business and Management* (pp. 564–573). London: Routledge.

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2024). *Spor gelirleri ve harcamaları istatistikleri 2024.* Ankara: TÜİK Yayınları. https://data.tuik.gov.tr/ Erişim: 11.10.2025.

UEFA. (2024a). *European Club Finance and Investment Landscape (ECFIL Report 2024).* https://ecfil.uefa.com/2024/ Erişim: 27.09.2025.

UEFA. (2024b). *European Club Footballing Landscape: Benchmarking Report 2024 Edition.* https://ecfil.uefa.com/2024/ Erişim: 11.10.2025.

This study work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)is licensed.